

**pieter
degroot**

Breed ferset

Nettsjinsteande alle ûnder-
siken dy't oars útwize,
wyt de direkteur fan de
lokaasje Kollum fan it
kristlike Lauwers College de (Ne-
derlânske) taalefterstân oan it
Frysk. Ik leaude myn earen net
doe't ik him sneon op Omrop
Fryslân sizzen hearde dat de
eafterstân dy't de bern hawwe as
se fan de basisskoalle komme,
mei komt troch har memmetaal.
Aldergeloks kinne we mei 'Ut-
stjoering Mist' syn wurden noch-
ris beharkje, mar nee, der man-
kearre my neat oan 'e earen:
„Ik denk dat het Fries heel belem-
merend is geweest. Leerlingen
spreken Fries. De onderwysin-
spectrice, die op school geweest

Safolste ûnberoaide oanfal op it Frysk

is, constateerde ook dat het Fries
sterk geworteld zit in de school,
dus leerlingen denken in het
Fries, het denkpatroon is heel
duidelijk Fries. Er was op dat
moment ook wel de mogelijk-
heid, een foutje dat de docenten
wel eens maakten, die Fries gin-
gen spreken in de lessen, dus
leerlingen in het Fries gingen
uitleggen, dus het werd ook wel
gestimuleerd om Fries te blijven
spreken.” Hy hat dêrom de dosin-
ten opdroegen allinnich noch
mar algemien beskaafd Neder-
lânsk te praten yn de lessen.
Dy 'skoalbrede' oanpak soe fuort
al fertuten dien hawwe. Ja, louloe-
ne! It is de safolste ûnberoaide
oanfal op it Frysk. Pier Bergsma,
âld-skoalmaster yn it basisûnder-
wiis, rôp op ta in nij Kollumer
Opskuor (LC 27-3). Dat stiet my
oan. Wa fan de ûnderwizers mei
kont yn 'e broek nimme de foar-
stap en mobilisearje de krêften
tsjin wat Bergsma de 'sovjetise-
ring' fan it ûnderwiis neamt? Al
dy suksesferhalen oer meartalich
ûnderwiis sprekke blykber net
genôch ta de ferbylding. Foar
Alex Riemersma, de nij beneam-
de lektor meartaligens oan de
NHL, is der in wrâld te winnen.
De oast sit 'm yn de oergong fan
it basis- nei it fuortset ûnderwiis.
De Kollumer direkteur wie skrok-
ken fan it swakke taalnivo fan syn
earsteklassers. Dat óf de basis-
skoallen hawwe de learlingen te
min taret, óf it Kollumer fmbû
stelt de begjineasken te heech, yn
alle gefallen ûntbrekt it oan in
floeiende oansluting. It meartali-
gens-ûndersyk moat dy tekoarten
op 'en doer ferhelpe. Mar de
wittenskip wurket trager as de
praktyk.

Om foar te kommen dat de prak-
tyk hieltyd mear frustrearre rek-
ket troch Kollumer tastannen en
it Frysk de skuld fan alle falen
krijt, moatte de leararen-mei-
ûnderfining har massaal oppe-
nearje. Oant no ta ferheffe inkeld
pensjonado's as Bergsma en
oaren út it bewende bewegings-
rûntsje har stim, mar dat lûd is
swak. It ferset moat breder droe-
gen wurde en oant yn alle hoeken
en hernen trochklinke. Makliker
sein as dien? Mar wat dan? Nei ús
de sûndflood?

> pieterjan.de.groot@planet.nl